



Nagy utam lesz nemsokára
 havas vállal a fehér
 nagy havain át
 de a két fiút sokasodni látom
 több és több alakzatban
 kettő meg tizenkettő az én fiaim
 és elsöprő rohammal
 az üvegszerkezetű az acélanyagú lovasság
 zöld erdő pagonyán *ellovan*
 zöld színre fölesküdvé
 a szív a sugaras elme
 az erdőség susogó ívei alatt
 habzsoló zöld fénybe olvad
 a csillagos nyeregtakaró

Sárkány Márta

REMÉNY

Szeretném megrajzolni alakját. Úgy látom őt, ahogy a konyhában áll, a teljesen kitért ablak előtt. Ez az egyetlen módja annak, hogy szabad levegőhöz jusson. A háza elé épült hatalmas épületek fokról fokra elvették ugyan a kilátását, de még így is maradt egy résnyi hely, ahonnan láthatja a Mecseket. Ha becsukja a szemét, még mindig érzi a hegyek felől érkező déli szél fuvallatát.

Az arca ráncos. A szemei körül millió apró barázda. Ha feltekint, huncut szemek néznek ránk. De csak a szeme vidám. Arcán a fáradtság, a beletörődés, az öregség látszik.

Nagyon szép a haja, bár teljesen ősz. A hullámzó hajtömeget homlokáról hátrafésűli, tarkóján lazán kontyba fonja. A kezei is öregek már, néha beleremegnek az idő múlásába. Az ujjai tompák, a sok munka kisikálta a régi kecses íveket, ahogy a folyó alakítja a partjára kigurított köveket.

Az alakja még most is szép. Tartása egyenes. Van benne valami méltóságteljes.

Most is ott áll az ablak előtt. Egyik kezét lazán az ablakkeretre támasztja, másik kezével fogja a kitért ablakszárnyat. Fejét kissé felemeli, szeméit lehunyja, orrlukait kitágítja, hogy minél többet szívjon be a szabadság illatából.

1922. január 23-án született Szokol Ambrus és Zákányi Lídia második gyermekeként. Az újszülött csúnya volt, vörös, duzzadt szemű, és teljesen kopasz. Mit sem törődve rútságával, a kisbaba hangos ujjongással, boldog örömmel, hatalmas ordítással tudatta a világgal, hogy megérkezett. Szokol Ambrus Zákányi Lídiához lépett. Lehajolt, megcsókolta felesége gyöngyöző homlokát, megérintette karját, majd kezébe fogta a kalapot, és kiment, mert temérdek munka várt rá. Zákányi Lídia fáradt volt és halkán sírt. Örült ugyan újszülött gyermekének, de nem tudta feledni azt a mámoros boldogságot, amely első gyermekük, kisfiuk megszületésekor eltöltötte, s amely a gyermek cseperedése folyamán szívüket teljes egészében betöltötte, és nem tudta elfelejteni azt a mély gyászt és fájdalmat, ami a kicsi gyermek halálakor hatalmába kerítette őket. Nem is hallotta kislánya bőmbölését, nem örült az új életnek úgy, ahogy kellett volna. A rügy kifakadása az őszi levél hullását, az avar elégetését juttatta eszébe.

Márka sírt még egy kicsit, aztán elaludt. Így alakult a dolgok rendje. Ő lett a második. Márka kicsi lénye azonban olyan bájos, oly tüneményesen kedves és oly szeretetre méltó volt, hogy lassan már Szokol Ambrus is elfelejtette első gyermeke

halálát, s szemében nem a gyásztól gyültek könnyek, hanem az örömtől, amikor kislánya ragyogó barna szemébe nézett, amikor a gyermek okos kis fejét az apja szívére tette, s elaludt az ölében.

Márikát a szeretet éltette és a szeretet növelte.

Amikor gyermekkorára emlékezik, a nyugalom és a béke szállja meg. Látja magát lobogó fekete hajjal, ahogy fut erdőn, mezőn, látja az öreg házat, a hatalmas nyárfákat, hallja a Rinya csobogását, és tenyerén érzi az újszülött kiskutyák testének melegét.

- Hányszor szóljak még? Nem halod? Süket vagy, anya? - A hang most hatolt el Mária tudatáig. Fejét lehajtja, szemét kinyitja, mintha egy kábulatból térne vissza, most veszi észre a körülötte lévő tárgyakat. A negyvennégy négyzetméteres panellakást, a beépített konyhabütört, a műanyag padlót. Visszajött a hat hektár krumpliföldről, a búzamezőkről, a folyópartról. Apró léptekkel betipeg a szobába.

- Tessék, apa? Szóltál valamit? - kérdezi férjét. Göcsörtös ujjait az öreg vállaira helyezi, kicsit közel hajol hozzá, mert nem hall már jól.

Az öregember ingerülten válaszol.

- Csöngettek.

Mária szeme elkerekedik.

- Csöngettek, apa? Megérkezett? Jaj, istenem. - Riadtan a kontyához kap, aztán a kötényt igyekszik leoldani. - Csak ne lásson így, rendetlenül a fiam! - gondolja.

Rohan a kaputelefonhoz, de az csak bűg. Lerohan az emeletről, hogy beengedje a vendéget. A bejáratnál senki sem áll. Mint akinek a sas kitépte a szívét, üresen megy vissza. Vissza a kalitkába.

- Nincs itt senki, apa.

Az öregember már alszik.

Mária visszamegy a konyhaablakhoz. Már nem látja az erdőt, a mezőt, a rétet. Csak azt látja, hogy a konyhaablak két oldalán a látképbe indulatosan betolakodik két tízemeletes panelház. Csak azt látja, hogy kitért karja, felemelt feje lehullik, s mint egy villám süjtött a fa, úgy áll ott a gyerekkora végén, a háború küszöbén. A fények is tompábbak lesznek, a ragyogó napsütés eltűnt, fekete és szürke lesz minden, akár egy károkozó varjúcsapat.

1944. december 24-én éjjel az anyját újságpapírba csomagolva temették el egy hevenyészve kiásott gödörben. Az újságpapír és a gödör bele-sajdul a szívébe, a fájdalom görcsbe rántja, mint egy nem létező, soha át nem élt szerelem hiánya.

- Fázom - rikácsol az öregember.

Mária becsoszog a szobába, nehézkösen lehalajol, előkeres a szekrény aljából egy puha, meleg zoknit, s az öregember lábára húzza. Alig tudja kikerülni a vadul feléje suhintó bot ütését.

Aztán az öregember megnyugszik.

- Hozdi ide a Bibliát, Mária. Olvassunk.

Mária riadtan a szemüvege után kapna, de már elfelejtette, hol tette le.

- A szeretet... - motyogja az öregúr. - A szeretet...

- Igen, apa — Mária kívülről mondja. - A szeretet hosszútűró és kegyes...

Az öregember szemei lassan lecsukódnak.

Mária az öreg mellett ül. Megfogja a halálba készülő kezét, annak minden porcikáját külön érzi. Halkan imádkozik a másodpercekért, a pillanatokért, hogy minél hamarabb ragadják el az öregembert a mély árokba.

Aztán megint visszamegy a konyhába. A színek még szürkébbek, még sötétebbek. A panelházak egyre jobban növekednek. A látóhatár résnyire szűkül, a langyos déli szél már nemigen furakszik előre. Az a színes kép, amelyet korábban látott, már csak fekete-fehér filmként pereg előtte.

Amikor vasárnap délelőttöként apja kerékpárra ült, zsebébe süllyesztette a noteszt, amiben feljegyezte, ki, mennyivel tartozik. A boldog várakozást délután egy kismalac visítása oldja fel. Ez az összes fizetség.

Mária kihúzza a derekát, mert átérzi ismét a kapálás fáradalmait, félrekapja fejét és hátraugrik a tehén rúgása elől, de nem elég gyorsan, érzi a fején kiömlő meleg vért, ijedten odakap, aztán rájön, csak képzelődött. És megint jön, jön a dombok felől, nem látja a nyárfákat, nem látja a kis ház piros cserepeit, biztosan rosszul emlékszik, van még itt egy domb, ami eltakarja, de nem, nem, ott áll az üszkös ház, a leégett pajta nyomait is fel lehet fedezni, a nyárfák derékban kettétörték, nincs semmi, semmi...

Aztán megjelenik a kép, amikor megkéri a kezét. Papa tárgyal Apával. Mária boldog és repes. A két férfi szerződését nem hallja.

És aztán az egyetlen, várva várt éjszaka, amelyből megfogant a fia. Élete boldogsága és reménysége.

És most érzi a csöndes várakozást a teljes megsemmisülés felé. Nem veszi észre, hogy az öregember a háta mögött áll, vadul koppant a botjával:

- Nem halod? Pisálnom kell.

Mária megfordul, átölelné az öreget, hogy kikísérje a vécére. Az öregember utoljára tíz éve tett meg egyedül ekkora távolságot, mint amekkorára a szoba és a konyha közötti reménytelen út. Elhagyja ereje és a földre zuhan. Az öregasszony nem tudja felemelni. A férj és a feleség egymás mellett fekszenek a hideg padlón, és sírnak.

- A szeretet... - mondja az öregember.

- A szeretet soha el nem fogy - motyogja az öregasszony.

S amikor a földön már nagyon fáznak, az öregasszony összeszedi teljes erejét és felemeli férjét. Leveszi róla összevizelt pizsamáját, tisztára ruhát ad rá, ágyba fekteti, felmossa a konyhát, az előszobát, ahol az öregember elcsepegett. Ágyba fekteti az öregembert, becsukja a konyhaablakot, elhúzza a sötétítő függönyt, lassan levetkőzik, kibontja a haját, és bebújik a másik ágyba. Álomtalan éjszaka telepedik rá. Nehezen alszik el, s mire végre az alvás megváltó stádiumába jutna, az öregember vad horkantása felriasztja.

Mária fülében a vér vizesésként robajlik. A hörgés félelmetes örömmel tölti el. Mária agya lassan kitisztul. Az öregember összefüggéstelenül kiabál, levegő után kapkod. Mária szeme kimered, pupillája tágra nyílik, megmarkolja a paplan két sarkát, ökleivel a szája elé tartja, hogy a félelem és a reménység hangja ne szakadjon ki belőle. Egész teste mozdulatlanúságba dermed.

- Talán most. Talán ma - gondolja Mária. Ismét érzi arcán a tavaszi szél simogatását, a nap melegét. Hallja az erdő susogását, a madarak énekét. Örületes vágy fogja el a menekülésre. Tíz éve nem mozdult el az öregember mellől.

- Talán most. Talán ma - zakatol benne a gondolat. Az öregember még mindig hörög. Mária szeme még tágabbra nyílik, pupillái még inkább kimerednek, keze görcsösebben markolja a paplan két sarkát.

Az öregember lassan elcsitul. Légzése egyenletessé válik. Mária ujjai lassan elengedik a takarót. Szája görcse oldódik. Szemét lecsukja. Szemhéja alól vékony csikban könny szivárog.

Cserép Csaba

ASZFODÉLOSZ VIRÁGOK

Jól indult a nap.

Jozsó a piacon a pecsenyesütők standjainál állt meg - gondolván: valaki hagy valamit a papírtálcáján, vagy óvatosan megnézhetne egy-két kukát - amikor a földön észrevett egy ötszázast. Igen: egy valódi, új ötszázforintost.

Rögtön rálépett. Reklámszatyrárt - melyben fogkeféje, fésűje, néhány csikk, szóval az egész vagyona volt - a lába mellé csúsztotta, majd rögtön újra felvette. Ekkor az ötszázast már a kezében, sőt mi több: a zsebében volt.

- Egy véres-, egy májashurka, három kenyér, két darab erős paprika - sorolta a sütődésnek, mikor rákerült a sor.

„O dolce vita! Most izom egy fröccsöt, veszek cigarettát, újságot. Milyen más a világ” - nézegette a lucskos, havas placcon föl-alá tolongó tömeget.

A kocsmában fröccsét, szatyrárt szorítva egy részeg mellé ült.

„Újságot nem kell vennem, hiszen van ennek a marhának” - gondolta.

- Megnézhetem?

- Nézd meg, haver.

Az újságot a részeg cigarettájával együtt emelte föl az asztalról.

Hirdetések: „Kisegítő szakácsot fölveszek. Bérezés megegyezés szerint. Szállás, étkezés biztosítva.”

„Van Isten” - nyugtázta Jozsó, és elindult a megadott címre.

- Következő a felállítás - kezdte a kopaszra nyírt, kövér, köpcös tulaj a munkaköri leírást: - Kisegítőként kellene dolgoznod körülbelül három hétig. Lehet, hogy tovább is, de három hét az biztos. Kapsz szobát, kaját, s a végén harminc rongyot. Bejelentve nem leszel, ha ellenőrzés jön, akkor aznap kezdted. Próbaidős vagy. Nem érdekel, ha megdugod a takarítónőket, de pofázás sehol! Senkinek, semmit. Értve?

- Az amőba beszédes élőlény hozzám képest, Főnök.

- Majd meglátjuk. Holnap kezdesz. Állítsd össze a menüt! Reggeli, ebéd, vacsora. Mohamedának